

PRZEDMOWA

Oddajemy w ręce P.T. Czytelników książkę pt. *Psychofarmakologia kliniczna*. Omawiane jest w niej zastosowanie środków farmakologicznych w leczeniu zaburzeń psychicznych. Publikacja została przygotowana przez zespół wybitnych polskich specjalistów, głównie psychiatrów, ale i farmakologów oraz neurobiologów.

Ostatnie kompleksowe opracowanie psychofarmakologii klinicznej w naszym kraju miało miejsce 40 lat temu, a redaktorami dzieła byli profesorowie Wojciech Kostowski i Stanisław Pużyński [1]. Od tej pory w psychofarmakologii klinicznej zadziało się wiele rzeczy. Za najważniejsze w tym względzie można uznać lata 90. ubiegłego wieku, kiedy to nastąpił wielki rozwój nowych generacji leków przeciwpsychotycznych, przeciwdepresyjnych i normotymicznych.

Autorzy niniejszego opracowania chcieliby, aby zawartość książki jak najlepiej odzwierciedlała rewolucję farmakologiczną trwającą w psychiatrii od ponad 70 lat. Spowodowała ona wielką transformację w leczeniu zaburzeń psychicznych, które obecnie niewiele się różni od stosowanego w innych dziedzinach medycyny. Dzięki rozwojowi psychofarmakologii i obecności niezwykle leków, których istnienia w pierwszej połowie XX wieku nikt się nie spodziewał, mamy możliwość wielce skutecznej pomocy chorym z licznymi zaburzeniami psychicznymi. Jest to niezwykle gratyfikujące dla lekarza uprawiającego współczesną psychiatrię.

Przejawem podobieństwa do chorób spotykanych w innych dziedzinach medycyny mogłoby być również powszechne zgłaszanie się osób z zaburzeniami psychicznymi do lekarza psychiatry i akceptacja przez nie terapii farmakologicznej. Okazuje się jednak, że nie udało się jeszcze do końca przezwyciężyć negatywnych stereotypów i stygmatyzacji związanych z chorobami psychicznymi, co może stanowić pewną przeszkodę w podjęciu skutecznego leczenia. Pewien sukces w tym zakresie związany z „oswojeniem” depresji czy choroby afektywnej dwubiegunowej osiągnięto dzięki akcjom społecznym i zaangażowaniu chorujących osób powszechnie znanych i popularnych.

Leczenie farmakologiczne zaburzeń psychicznych musi brać pod uwagę kontekst psychospołeczny indywidualnego pacjenta. W niniejszej publikacji aspekt ten uwzględniono poprzez omówienie postępowania psychoterapeutycznego wspomagającego leczenie farmakologiczne. Psychoterapia w istotny sposób wzmacnia skuteczność farmakoterapii, a w niektórych zaburzeniach psychicznych może nawet pełnić podstawową funkcję terapeutyczną. Należy jednak pamiętać, że w większości zaburzeń psychicznych postępowanie psychoterapeu-

tyczne nie jest w stanie zupełnie zastąpić prawidłowo prowadzonego leczenia farmakologicznego.

Niektórzy historycy psychiatrii uważają, że swoją świetność psychofarmakologia ma już za sobą [2]. Rzeczywiście, w dwóch ostatnich dekadach można zaobserwować pewne spowolnienie we wprowadzaniu nowych leków psychotropowych. Ale nowe leki nieustannie się pojawiają, mimo że część z nich nawiązuje do już istniejących i stanowi ich „ulepszenie”. Efektem tego jest systematyczne poszerzanie możliwości optymalnego i spersonalizowanego leczenia zaburzeń psychicznych. Tak więc, pojawiające się pogłoski o upadku psychofarmakologii, parafrazując Marka Twaina, można uważać za „mocno przesadzone”.

W imieniu autorów

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Janusz Rybakowski', with a large, sweeping initial 'J'.

Janusz Rybakowski

Piśmiennictwo

Kostowski W., Pużyński S.: Psychofarmakologia doświadczalna i kliniczna. Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, Warszawa, I wydanie 1980, II wydanie 1986.

Shorter E.: The rise and fall of the age of psychopharmacology. Oxford University Press, New York 2021.